

Nismo se dolgo mudili na suhem, vrnili smo se na brod in pluli dalje na sever. Na vse zadnje smo se morali brzo umakniti v nek zatok, da nam niso plavajoče gore ledu broda zdrobile. Par mesecev smo prebili v zatoku, kajti naredil se je bil tak led po morju, da se nismo upali nikamor ganiti z brodom. Ali kaj še to! Pritisnil je tudi škorbut, ter nas zelo mučil. Ni kazalo drugo, kakor hrano premeniti. Šli smo z broda, da bi kako zver vlovili. Toda kjer nič ni, ondi se tudi nič ne vlovi. Samo bele severne medvede smo videli pa velikanske mrože, ki so silno močni in divji.

(Konec prihodnjč.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Zadnji dve seji državnega zbora spolnila je obširna splošna razprava o zakonu za ustanovitev delavskih bolnišničnih blagajnic. Govori bili so jako zanimivi in obširni, čeravno so se vse strani zbornice izrekle za postavu. V sobotni seji sklenilo se je tudi soglasno, da se načrt postave sprejme za podlago nadrobne razprave. V ravno tej seji pričela se je nadrobna razprava o §. 1. — Najbolj pomenljiva pa bo ta pri §. 3., kjer namerava večina zborova v nasprotju z načrtom predlagati, da imajo odločilno-konečno besedo pri tem vprašanju deželni zbori. — V torek dne 15. februarja ima priti to vprašanje v razgovor, ali se uže tudi dokončno reši v tej seji, je pa neverjetno.

Bolj zanimive, kot razprave v javnih sejah državnega zbora, so razprave v državnozbornih odsekih.

V tem oziru omeniti je, da so se

v peticijskem odseku

prošnje koroških Slovencev za ustanovitev slovenskih ljudskih šol za tamošnje Slovence, o katerih je poročal poslanec Klun, odložile v nasprotju s pozitivnimi predlogi poročevalčevimi. — Kolikor se čuje, hočejo slovenski poslanci sedaj delati na to, da se to nujno in za koroške Slovence odločilno vprašanje reši deloma v predstoječi budgetni razpravi, deloma pa pred državnim sodiščem.

Enako nadaljujejo se razprave

v pododseku na davek za sladkor.

Najbolj živahne pa so razprave

v jezikovnem odseku.

Ta odsek zboroval je minuli teden dvakrat. V prvi teh sej govoril je od strani desnice poslanec dr. Poklukar, kateri je v obče omenjal: Tako imenovana jezikovna naredba pravosodnega ministerstva gledé ravnanja s českimi tožbami pri nadsodnji v Pragi sicer ni v razpravi, ker pa se je v prejšnjih dveh sejah jezikovnega odseka toliko govorilo o tej naredbi, izrekel je tudi govornik svoje mnenje o nji.

Za človeka, ki ta narodni boj v Česki opazuje kot neudelelec od daleč, je skoraj nerazumljivo, da je mo-

e toliko nasprotovanja zoper naredbo, katera se poodseka minuli petek, dne 11. februarja.

vsem opira na veljavne postave, katera je tako naravna in sama po sebi razumljiva in katera se bistveno ne dotika narodnih pravic Nemcev na Českem.

Ako naredba določuje, da se mora o tamošnji nadsodnji dohajajočih českih tožbah in pritožbah razpravljati v češčini in da se, kakor do sedaj, samo brez prevajanja v nemščino — rešujejo česko, se s tem prihrani samo mnogo nepotrebnih stroškov in mnogo časa; delovanje sodnije se polajša, ne da bi nemščina pri vsem tem kaj zgubila.

Osobnih zaprek pri omenjeni nadsodnji nikakoršnih ni, ker vsi svetovalci te nadsodnije razumejo in pišejo gladko tudi češčino razun 4 svetovalcev, ki sicer tudi češčino razumejo, pisati v nji pa niso zmožni. — Posledica te naredbe bo tedaj naravna ta, da se bo pri nadsodnji v Pragi hitreje in ceneje uradovalo. — Nemci kot narod po vsi tej naredbi ničesar ne zgubé, ker tega vendar nikakor po pravici ne morejo prištevati Nemci v vrsto svojih narodnih pravic, da se česke tožbe pred rešitvijo prevajajo v nemščino in potem rešitev zopet iz nemščine v češčino. — O predlogu Scharschmidovem, kateri je edino pravi predmet razprave, izreči se mi je le na kratko, ker nočem ponavljati uže povedanega. — Predlog Schmarschmidov ni izvršitev, temveč odstranitev člena XIX. državnih temeljnih postav, to dokazuje uže naslov predlogov in tako tudi nadrobnosti njegove. Povsod stavi se na mesto dosedanje narodne enakopravnosti, izrečena in po zakonu zagotovljena prednost nemščine. Takega predloga nenemški narodi naše države ne morejo nikdar sprejeti in ga ne bodo sprejeli.

Nihče sicer ne taji, da nemščina pri nas uživa neko prednost kot sredstvo vsestranskega porazumevanja kot posredovalni jezik, in Nenemci se prostovoljno radi učé nemščine, ker jo potrebujejo. Ako bi se pa nemščini hotela potom zakona pripoznati splošna in stalna predprava, privilegij, moralo bi to zbaditi nasprotovanje vseh družih naših narodov in ne bi hoteli tega več storiti, kar sedaj prostovoljno storé brez ugovora, predlagatelji bi tedaj, ako bi se njihov predlog sprejel in se nemščina vpeljala kot državni jezik; ravno nemščini najslabeje vstregli.

Mi nočemo Nemcem storiti najmanjše krivice, nočemo kratiti njihovega narodnega razvoja, toda stoječi na podlagi narodne enakopravnosti, zahtevamo za-se enake pravice. Tem bi se odpovedali, ako bi sprejeli predlog Scharschmidov, zato mu izrečno nasprotujem tudi jaz.

Ker pa nikakor ne tajim velike važnosti predloženega nam vprašanja in ker iz srca želim, da se, ako je to sploh moč, narodi naše države prijateljsko porazumé, ne bom se protivil temu, da se poskušnja stori, v to služu gotovo predlog gospoda grofa Rih. Clama, in zato glasoval bom za njegov predlog — v njem za preiskavo predvprašanja kompetence.

Za dr. Poklukarjem govorilo je v tej seji (torek prejšnjega tedna) še pet levičarjev.

Še bolj zanimivo postalo je zborovanje jezikovnega

Prvi govornik bil je dr. Rieger, ki je obširno in temeljito pobijal predlog Scharschmidov in pa zagovore Plener-Wurmbrand-Maagove.

Pred vsem razpravljaj je opravičenje zahteve državnega jezika sploh. Ali je res potrebno, da ima, oziroma govori država samo v enem jeziku?

Do sedaj naša država ni imela državnega jezika in vendar je izhajala prav dobro, enako je pri drugih državah, na pr. v Švici, kjer se enako rabite nemščina in francoščina, ne da bi bilo to državi v škodo.

Nasprotniki očitajo Čehom nestrpljivost in nespravljivost, akoravno ti ne zahtevajo ničesar, kar bi presevalo meje pravične narodne enakopravnosti.

Kaj pa zahtevajo predlagatelji?

Ti zahtevajo, da se odpravi narodna enakopravnost, da se nemščini dá privilegij, in temu se vsi drugi narodi protivijo po pravici.

Sedež narodnega boja je v resnici na Českem, pa ako se stvari do živega seže, je pravi vzrok iskati v tem, ker se približno 50 Nemcev, ki redoma na leto stopajo v državno službo, trdovratno brani, učiti se tudi češčine.

Za tem govornikom govoril je dr. Klaič, ki je jako srečno in vspešno v obširnem govoru pobijal predlog, ker se mora protiviti nemščini kot državnemu jeziku, in po katerem se za Dalmatinsko zakonito potrdi laščina kot notranji uradni jezik. — Ako vstanejo sedanje razmere, širila se bo prostovoljno tudi nemščina v Dalmaciji, sicer pa jo zavržemo. — Ako bi predlagatelji bili pri vladi in sami ministri bi gotovo nikdar ne prišli s takim predlogom, kakor tega niso storili oni čas, ko je vladala stranka, od katere prodlog prihaja.

Za dr. Klaičem govoril je Weitloff, ki je skušal ovreči dokazovanje Riegerjevo, edino, kar je trdil gledé velikanskega dragega boja obeh strank zavolj narodnostnega vprašanja, bilo je utemeljeno.

Konečno govoril je še grof R. Clam, ki je oostro rešetal taktiko nasprotnikov; celó njegov predlog našel ni milosti pred njimi, čeravno je po vsem naraven, celó neizogiben, naj se uže vprašanje rešuje kakor in kjer koli, pred vsem mora se rešiti vprašanje kompetence.

Ako se prečitajo razprave v državnem zboru pri sklepanji člena XIX., nahajajo se tam dokazi, da je tudi nasprotna stranka in izrekoma dr. Herbst gledé kompetence prav tako sodil, kakor sedaj večina odborova.

Ako se tedaj vprašanje tudi odstopi v pretresavanje posebnemu pododseku, tudi temu ne bode mogoče, storiti družega, kot pred vsem rešiti to vprašanje

Izrekoma je grof Wurmbrand očital nam šovinizem, s katero pravico in zakaj, to je težko razumeti. Naša stranka stoji strogo na podlagi postave, na členu XIX. in narodni enakopravnosti, kako bi to stališče zaslužilo pridevek šovinizma, je tolmačiti moč samo s tem, ako se takemu očitaniu vrne ta pridevek.

Ker so se nasprotniki spodtikali nad predlogom, da bi se dala enemu poročevalcu naloga, preiskavati to vprašanje in so ta predlog imenovali pokrit predlog za „prehod na dnevni red“ — je pa govornik pripravljen, tudi svoj predlog umakniti, in bo glasoval za predlog

dr. Maag-ov: da naj se v pretresavanje predloga izvoli pododsek 9 členov.

Potem bila je seja sklenjena in daljna seja, za katero je oglašeni še 10 govornikov, odločena na torek dne 15. februarja zvečer ob 7. uri.

Tudi v bankinem pododseku prišlo je pri členu 82. bankinega statuta na vrsto narodno vprašanje, namreč, jeli naj bodo tudi še dalje bankovci samo nemški in madjarski. Po predlogu dr. Trojanovem, katerega je zagovarjal tudi dr. Poklukar, sprejel se je dostavek, po katerem se ima vrednost bankovca na nemški strani izraziti tudi v vseh družih deželnih jezikih.

Sklep pa je bil storjen samo s 5 glasovi zoper 4 in zoper ugovor finančnega ministra.

Naši dopisi.

Dobrova 13. febr. (*Divji kostanji*.) Človeku ob poletni vročini kaj dobro dé, ako se more v prijetni senci po storjenem delu malo oddahniti in ohladiti. Tako senco pa mora dobiti pod listnim drevjem. Se ve da, v prvi vrsti bi se moralo v tak namen rabiti in nasajati sadno drevje; a so pa tudi prostori, dostikrat pred hišo ali pa na dvorišči, kamor eden ali drug za lepoto in v pridobitev poštene sence rad kako drugo listnato drevo posadi. V tak namen služi pa pred vsem prav dobro divji kostanj. To drevo hitro raste in tudi kaj prijetno cvete, lepša mesto ali kraj, kamor bilo je posajeno in daje dobro hladno senco. Ako bi si želel kdo krepko vraščenih in v lepo pravilno krono izgojenih divjih kostanjev omisliti, more jih dobiti pri vrlem poštenjaku Francetu Bizjaku, po domače Seljančku v Draževniku hiš. št. 5 pri Dobrovi. Vrli ta sadjerejec, katerega je sl. c. kr. kmetijska družba kranjska bila uže dvakrat s sreberno medalijo odlikovala, ima v nasadu svojem omenjenega drevja na izbiro; to drevje (divji kostanji) je vse požlahtnjeno in mesto po navadi belo, cvete lepo prijetno rudeče, kar je tudi neka posebnost.

S tem priporočamo imenovanega poštenjaka prav toplo vsem, kateri bi si radi prijetne sence preskrbeli in obližje svojega doma z divjimi kostanji olepšali; le pri njem naj se z naročbo oglašé, postreženi bodo pošteno in v popolno zadovoljnost. (Konec prih.)

Iz Ljubljane. — O osuševalnih delih v Planini, v Cerknici in Ložu izrekoma o tem, kar se je v ta namen storilo v minulem letu, poročal je minulo soboto popoldne gozdarski asistent Putek v prostorih znanstvenega kluba na Dunaji. Navzočih bilo je več kranjskih državnih poslancev poleg družih udov tega kluba, katerim so krajne razmere naše dežele tudi znane.

Zanimivo poročilo in pa sledeči mu razgovor trajal je nad dve uri.

Bistveno posnamemo iz Putikovega poročila:

Da se bodo povodnji Planinske doline po vsem, kar se je do sedaj pokazalo, dale odpraviti s primeroma ne prevelikimi stroški s tem, da se tam nastajajočim vodam odpre reden odtok v podzemeljske votline, katerih je Putik staknil blizo tam prav mnogo in sila pro-